

VIDZEME
CEĻŠ VED AUGŠUP!

Attīstības programmas

2021-2027

Pilnveidotā redakcija

STRATĒGISKĀS IETEKMES UZ VIDI

NOVĒRTĒJUMA

VIDES PĀRSKATA

PUBLISKĀS APSPRIEŠANAS SANĀKSME

29.09.2021.

**KAS IR VIDZEMES REĢIONA
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA?**

**KO MĒS VĒLAMIES
SASNIEGT?**

KĀ TO IZDARĪT?

Vidēja termiņa stratēģija – reģiona **IZVĒLES**

Reģiona attīstības **MĒRĶI**

PRIORITĀTES

RĪCĪBAS VIRZIENI/ uzdevumi katrā prioritātē

Sasniedzamie ietekmes **REZULTĀTI**

Indikatīvie **REĢIONĀLAS** nozīmes **PROJEKTI**

Iesaistītās institūcijas

Īstenošanas, **UZRAUDZĪBAS** un novērtēšanas
process

VPR AP izstrādes ietvars

- ❑ Latvija 2030
- ❑ NAP 2027 noteiktos mērķus un prioritātes
- ❑ Dienaskārtība 2030 - 17 IAM, apakšmērķi
- ❑ VPR IAS 2030;
- ❑ VPR IAS2030 un AP2020 vidusposma izvērtējums;
- ❑ ES fondu Darbības programma 2021-2027 (**izstrādē**)
 - Taisnīgas pārkārtošanas plāns (TPF) (**izstrādē**)
 - Atveseļošanās un nosturības mehānisma plāns (**izstrādē**)
- ❑ Nozaru politikas pamatnostādnes;
- ❑ VARAM konceptuālajā ziņojumā «Par administratīvo reģionu izveidi» iekļautajiem priekšlikumi (**izstrādē**)
- ❑ Esošā situāciju reģionā, tendences

STRATĒGISKĀSA IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMA

Vides pārskats

- Veiktas rakstiskas konsultācijas ar Valsts vides dienestu, Dabas aizsardzības pārvaldi un Veselības inspekciju par stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību.
- Sagatavots iesniegums Vides pārraudzības valsts birojam (VPVB) par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma piemērošanu vai nepiemērošanu
- Saņemts VPVB lēmums piemērot SIVN Vidzemes plānošanas reģiona attīstības programmai

- ❑ **Detalizēt** Reģionālās politikas pamatnostādņu 2021.-2027.gadam galvenos tematiskos virzienus ieguldījumu plānošanā:
 - Reģionālās ekonomikas attīstība, t.sk. teritorijas specializācija uzņēmējdarbībā;
 - Pakalpojumu efektivitātes uzlabošana;
 - Plānošanas reģionu un pašvaldību administrācijas kapacitātes celšana

- ❑ **Sniegt redzējumu** par iespējamajiem reģionālajiem projektiem atbilstoši Reģionālās politikas pamatnostādnēs 2021.-2027.gadam paredzētajam īpatsvaram (30%) investīciju finansējuma novirzīt **uz rezultātiem balstītu reģionālā mēroga projektu īstenošanai.**

- ❑ **Sniegt redzējumu** par viedajiem risinājumiem reģionā un reģionālās inovācijas, zināšanu un tehnoloģiju pārneses platformas izveidi un attīstību - katrā plānošanas reģionā pilotprojekta veidā tiks ieviests jauna veida pakalpojums
- ❑ **Papildu nosacījumi**, kas izriet no ES fondu darbības programmas iestrādēm, jānosaka **funkcionālās pilsētu teritorijas**, balstoties uz vienotu definīciju – nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centri (pēc Latvija 2030) un to apkārtējās teritorijas.

SAGATAVOŠANĀS IZSTRĀDEI

Lēmums par izstrādes uzsākšanu, lēmuma ieviešana TAPIS sistēmā, Konsultatīvās padomes izveide, darba grupu izveide, Esošo plānošanas dokumentu ieviešanas analīze. Konsultācijas par SIVN nepieciešamību

2019.09-2020.03

TEMATISKĀS DARBA GRUPAS

TDG organizēšana piesaistot nozaru specialistus, ministrijas, pašvaldību speciālistus, viedokļu līderus

2020. oktobris-
decembris

AP STRATĒĢISKĀS DAĻAS 1. REDAKCIJA

Stratēģiskās daļas 1. redakcijas izskatīšana KP, AP

2020. gada decembris

2021. februāris

2021. janvāris

2020. gads

ESOŠĀS SITUĀCIJAS ANALĪZE

Esošās situācijas analīzē tiek ietverts darbs ar informācijas analīzi par reģiona teritorijas resursiem, attīstības tendencēm

STRATĒĢISKĀS DAĻAS IZSTRĀDE

Balstoties uz esošās situācijas analīzi, definēti vidēja termiņa mērķi, prioritātes, rīcību virzieni

AP STRATĒĢISKĀS DAĻAS 1. RED. PUBLISKĀ APSPRIEŠANA

VPR AP lēmums par attīstības programmas stratēģiskās daļas nodošanu publiskajai apspriešanai.

VPR AP izstrādes process I

VPR AP izstrādē iesaistīti

- Teritorijas plānošanas nodaļa, VPR administrācijas speciālisti.
- Izstrādes darba grupas , kurā darbojās pašvaldību deleģēti pārstāvji
- Konsultatīva padome

TEMATISKĀS DARBA GRUPAS

2020. GADA OKTOBRĪ- DECEMBRĪ

- **Teritorijas telpiskā attīstība** t.sk. sasniedzamība, transports, kultūras un dabas mantojums, ainavas, sabiedrības līdzdalība, kopienas, remigrācija – **29. OKTOBRĪ**
- **Ilgspējīga uzņēmējdarbības un inovāciju vide**, darba tirgus prasmju un uzņēmējspēju attīstība, cilvēkkapitāls – **5. NOVEMBRĪ** ;
- **Ilgspējīga ekonomika**, atkritumu apsaimniekošana, klimata pārmaiņu adaptācijas pasākumi – **25. NOVEMBRĪ**
- **Sociālā drošība un veselība** t.sk. pakalpojumu pieejamība, organizācija, veselīgs dzīvesveids, iespēju vienlīdzība – **17. DECEMBRĪ**

Publiskā apspriešana 2021. gada februāris-marts

Sabiedrības līdzdalības diskusija

Ieva Kalniņa,
VPR Teritorijas plānošanas nodaļas vadītāja

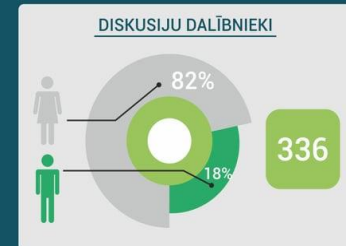
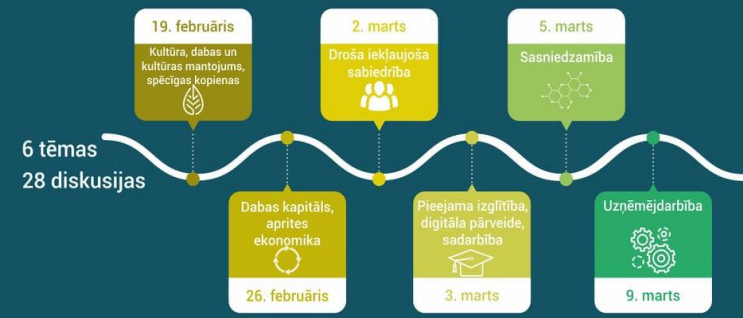
Kvalitatīva un jēgpilna teritorijas attīstības plānošana nav iespējama bez sadarbības un mērķtiecīgas dažādu ieinteresēto pušu iesaistīšanas. Diskusijās pulcējamies un spriedām par to, kādā Vidzemē gribam dzīvot, un meklējam risinājumus, kā to panākt – kopā nāksim ir ļoti vērtīga. Jo vairāk mēs katrs iesaistāmies savas vietas, sava reģiona attīstības plānošanā un kopīgi nospraucam mērķus, jo pēc tam arī daudz vairāk esam ieinteresēti šo mērķu sasniegšanā. Esam alžvadjuši ļoti veiksmīgu tiešsaistes diskusiju ciklu – tieši šis formāts mums ļāva uzklaut ļoti daudz vērtīgu ideju un komentāru. Tagad priekšā liels darbs visus viedokļus analizēt un cik vien iespējams integrēt Vidzemes attīstības ceļā kartē.

Aīva Miškovska,
Limbažu novada domes Attīstības un projektu koordinatore

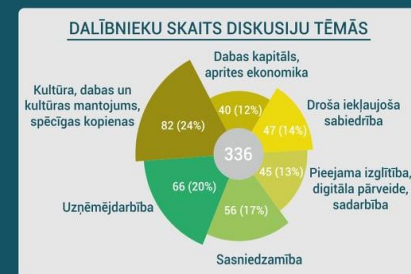
Šobrīd visi esam lielu pārmaiņu priekšā, arī Limbažu novads. Lai gan juridiski vēl joprojām esam iekļauti Rīgas plānošanas reģionā, tomēr administratīvi teritoriālās reformas kontekstā arvien vairāk raugāmies uz Vidzemi. Pateicamies par uzaicinājumu piedalīties Vidzemes plānošanas reģiona organizētajās diskusijās, kas notika Attīstības programmas 2021-2027 izstrādes ietvaros. Laikā, kad informācija ir zelta vērtība, noteikti cenšamies nelaist garām iespējas, kurās varam ko jaunu uzzināt, iesaistīties, atbalstīt un attīstīties. Attīstība, mērķi un stratēģijas ir inovatīvas un ilgtspējīgas nākotnes atslēgas, līdz ar to, ir būtiski izstrādāt programmu, kas kalpo kā virzītājspēks nākotnē.

Daiga Gargurne,
biedrība "SATEKA"

Pozitīvi vērtēju veidu, kā Vidzemes plānošanas reģions izvēlējies organizēt Vidzemes Attīstības programmas 2021-2027 gadam izstrādi. Izvēlēts jauns un svaigs formāts. Redzams, ka šoreiz publiskā apspriešana nav izsludināta formāli, bet tiešām notiek plašās diskusijas, uz kurām tiek aicināti ikviens, kam ir viedoklis un vēlme līdzdarboties. Piedalījos visās izsludinātajās tematiskajās diskusijās. Mums jābūt līdzatbildīgiem par to, kas notiek – par to, ko darām vai nedarām. Vēlētos lielāku iesaisti tieši no uzņēmēju, sabiedrisko organizāciju un arī pašvaldību puses, jo ir svarīga vienota pieeja un redzējums par tālāko attīstību. Es vēlos, lai sabiedrība saprot savas līdzdarbošanās nepieciešamību – kamēr mēs nesapratīsim, ka paši varam veidot savu vidi, turpināsim prasīt no citiem. Šī sabiedrības attieksme ir jāmaina. Tad arī nebūs jābrīnās par izstrādāto dokumentu saturu un pieņemtajiem lēmumiem, kas mums pašiem pēc tam jāievēro un jāizmanto ikdienas darbā.

- DALĪBNIEKU VIDŪ:
- iedzīvotāji
 - VPR darbinieki
 - pašvaldību speciālisti
 - biedrības
 - ministriju speciālisti
 - nozaru eksperti
 - izglītības iestāžu darbinieki
 - uzņēmēji

INTERESANTI ZINĀT

- 2069 DISKUTĒJOT
- 96 RAKSTISKI
- Kopā saņemti 2165 priekšlikumi
- 9 STUNDAS DISKUSIJU
- 21 STUNDA KOPĀ BŪŠANAS
- Sarunas teju diennakts garumā
- 2 VIDZEMNIEKI 5 DISKUSIJAS
- 4 VIDZEMNIEKI 4 DISKUSIJAS
- 4 VIDZEMNIEKI 3 DISKUSIJAS
- Vairākkārtēji diskusiju dalībnieki

IZSTRĀDES PROCESS III

AP REDAKCIJAS PROJEKTA PUBLISKĀS APSPRIEŠANA 2021. GADA FEBRUĀRIS-MARTS

- 6 diskusiju tēmas,
- 28 diskusijas
- 336 dalībnieki
- 2069 priekšlikumi
- 96 Rakstiski priekšlikumi

IZSTRĀDES PROCESS IV

- Veikta AP redakcijas stratēģiskā ietvara pilnveidošana pēc KP
- Sagatavots kopsavilkums par publiskās apspriešanas laikā saņemtajiem priekšlikumiem/komentāriem
- Ar reģiona speciālistu aktīvu līdzdalību sagatavota pilnveidotā AP redakcija, t.sk. Izstrādāts AP Rīcību plans
- Aktualizēta pašreizējās situācijas analīze

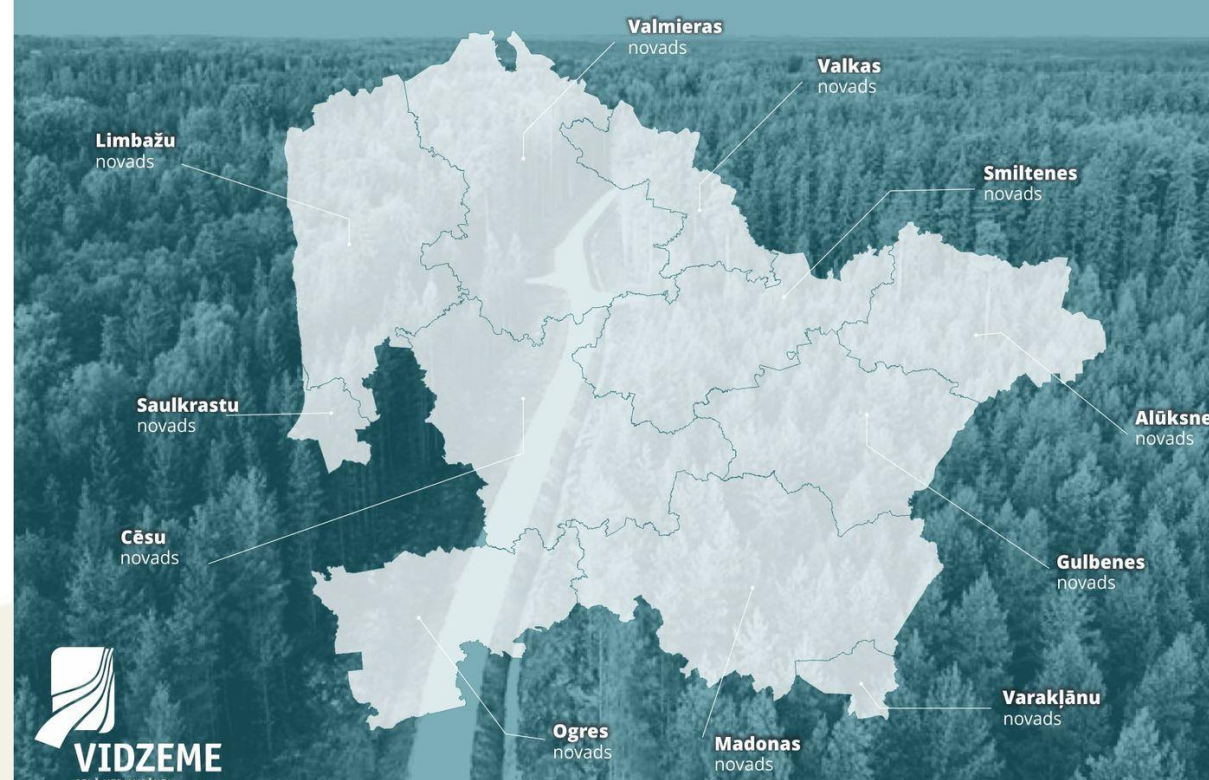
PAŠREIZĒJĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS/AKTUALIZĀCIJA

- ❑ Struktūra balstīta uz VPR IAS 2030 struktūru, saglabājot pēctecību;
- ❑ Apkopota un analizēta informācija visās jomās, ciktāl tas šobrīd iespējams (ATR ietekme, plānošanas reģionu funkcijas un robežas, statistikas trūkums, nozaru pamatnostādņu un vadlīniju trūkums, Covid-19 pandēmijas ietekme u.c.);
- ❑ Sagatavots kopsavilkums un VPR vizītkarte, kas iekļauti Stratēģiskajā daļā

STRATĒĢISKĀ DAĻA

IETVER

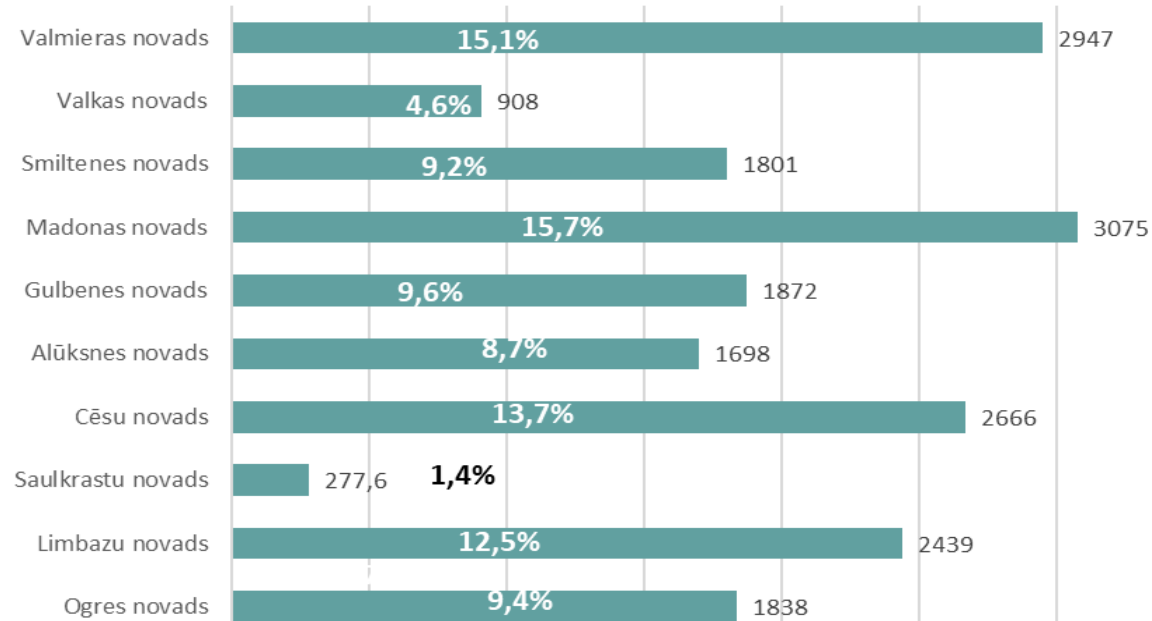
- Kopsavilkumu par Vidzemes reģiona resursiem un attīstības tendencēm;
- Viedās specializācijas virzienus;
- Vidēja termiņa stratēģiskos uzstādījumus–rīcības virzienus un rīcības;
- Izaicinājumus un virzītajspēkus;
- Rīcību sasniedzamos indikatorrādītājus;
- Teritoriālos risinājumus;
- Sasaisti ar nacionāla līmeņa plānošanas dokumentiem;
- AP īstenošanas un uzraudzības kārtību;
- Pilsētu funkcionālās zonas;
- Reģionālas nozīmes projektu idejas;
- VPR projektu idejas;
- Ceļu prioritātes

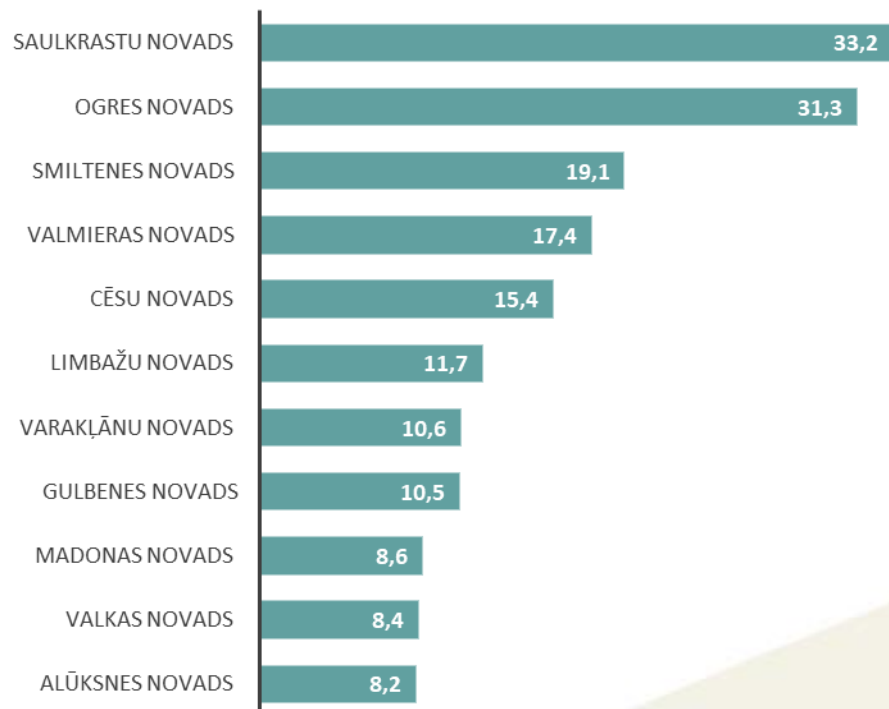
☐ Līdzšinējo 25 novadu un 1 republikas nozīmes pilsētas vietā - 11 novadi;

☐ 22.06.2021. MK noteikumi Nr. 418 “Noteikumi par plānošanas reģionu teritorijām”

<https://likumi.lv/ta/id/324290-noteikumi-par-planosanas-regionu-teritorijam>

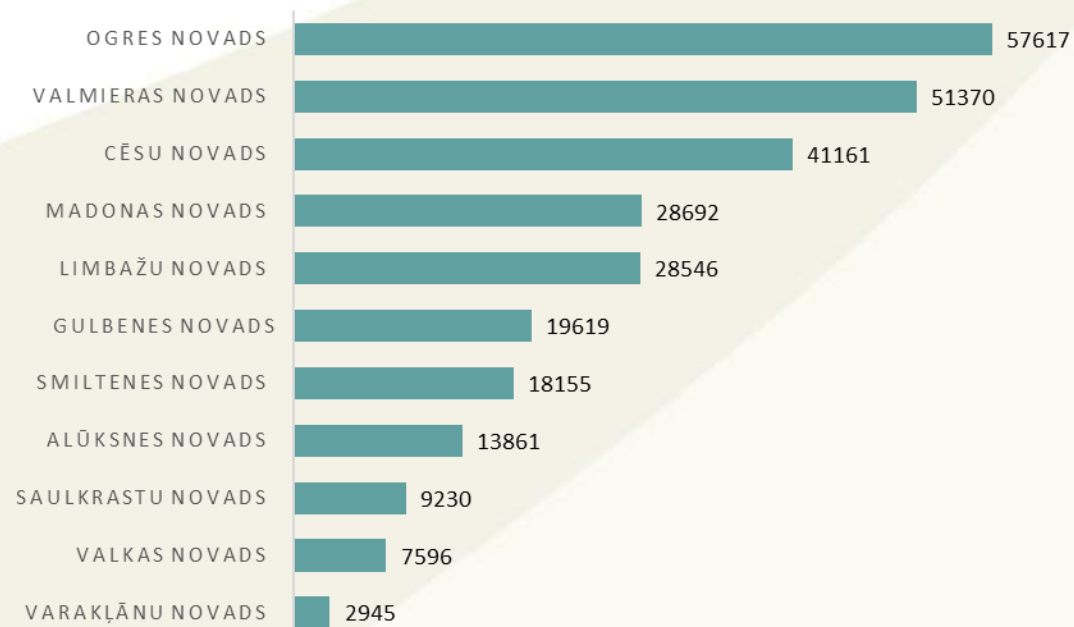
IEDZĪVOTĀJU BLĪVUMS

VALSTS PILSĒTU IEDZĪVOTĀJU SKAITS

Ogre 22978
Valmiera 22971.

IEDZĪVOTĀJU SKAITS

STRATĒĢISKĀ DAĻA/RĪCĪBU PLĀNS

VEICINĀT SADARBĪBU UN
STIPRAS ORGANIZĀCIJAS

VEICINĀT TAUTSAIMNIECĪBAS ATTĪSTĪBU
UN IZAUGSMI, PĀRVEIDOJOT
SAIMNIEKOŠANAS MODEĻUS

UZLABOT CILVĒKU DZĪVES
KVALITĀTI

SAGLABĀT UN GUDRI
APSAIMNIEKOT DABAS
EKOSISTĒMAS UN RESURSUS

SADARBĪBA UN PILSONISKĀ
LĪDZDALĪBA
DIGITALIZĀCIJA
KLIMATNEITRALITĀTE UN
PIELĀGOŠANĀS

INOVĀCIJAS, ZINĀTNE
UN ATTĪSTĪBA

INDUSTRIJAS
PĀRVEIDE

PIEEJAMA IZGLĪTĪBA

DROŠA, IEKĻAUJOŠA UN
VESELA SABIEDRĪBA

KVALITĀTĪVI UN PIEEJAMI
SOCIĀLIE PAKALPOJUMI

APRITES UN
BIOEKONOMIKA

EFEKTĪVA UN TĪRA
ENERĢIJA

MOBILITĀTE UN
SASNIEDZAMĪBA

IDENTITĀTE UN
SPĒCĪGAS KOPIENAS

ILGTSPĒJĪGA DZĪVES
VIDE UN MĀJOKĻI

DABAS KAPITĀLS

DABAS UN KULTŪRAS
MANTOJUMS

T1. Dabas kapitāls

1) Dabas resursu aizsardzība, bioloģiskās daudzveidības saglabāšana un gudra apsaimniekošana

- a) Veicināt bioloģisko daudzveidību saudzējošas apsaimniekošanas prakses pilsētvidē un laukos
- b) Dabas un aizsargājamo teritoriju gudra apsaimniekošana
- c) Uzlabot ūdeņu (iekšzemes un jūras) pārvaldību
- d) Veicināt ilgtspējīgas lauksaimniecības attīstību, nesamazinot augšņu vērtību
- e) Veicināt mežu un purvu saglabāšanu un ilgtspējīgu apsaimniekošanu

2) Iedzīvotāju iesaiste dabas kapitāla apsaimniekošanā

- a) Izglītēt sabiedrību un veicināt tās paradumu maiņu, kas vērsti uz ilgtspējīgu dabas resursu izmantošanu un apsaimniekošanu
- b) Sabiedrības lomas stiprināšana dabas kapitāla saglabāšanā
- c) Stiprināt pašvaldību speciālistu kapacitāti dabas kapitāla saglabāšanas un sabiedrības iesaistes jautājumos

3) Vides infrastruktūras pārvaldība

- a) Veicināt ilgtspējīgu ūdens saimniecības un lietus ūdeņu apsaimniekošanu
- b) Attīstīt un uzlabot apdzīvoto vietu infrastruktūras pieejamību, ievērojot universālā dizaina principus
- c) Attīstīt zaļo publisko infrastruktūru, īpaši pilsētvidē
- d) Meliorācijas sistēmu apsaimniekošana un sakārtošana
- e) Uzlabot fizisko drošību pilsētvidē

Mērķis 1. SAGLABĀT UN GUDRI APSAIMNIEKOT DABAS EKOSISTĒMAS UN RESURSUS

T2. Dabas un kultūras mantojums

1) Kultūras un dabas mantojuma ilgtspējīga izmantošana un pārvaldība

a) Veicināt sadarbību kultūras un dabas mantojuma saglabāšanā, uzturēšanā un apsaimniekošanā

b) Stiprināt ainavas kā būtisku Vidzemes attīstības potenciālu

c) Veicināt kultūras un dabas mantojuma ilgtspējīgu izmantošanu tūrismā

d) Izglītēt specialistus, pašvaldību darbiniekus, uzņēmējus un iedzīvotājus par dabas kapitāla izmantošanu, kultūras un dabas mantojuma saglabāšanu un pārvaldību, ilgtspējīga tūrisma attīstību un pārveidi

2) Kultūrvides attīstība

a) Veicināt kultūras vērtību saglabāšanu un jaunu vērtību radīšanu

b) Veicināt profesionālās mākslas pieejamību

c) Attīstīt un veicināt kopienu mākslu

d) Attīstīt un veicināt amatiermākslu

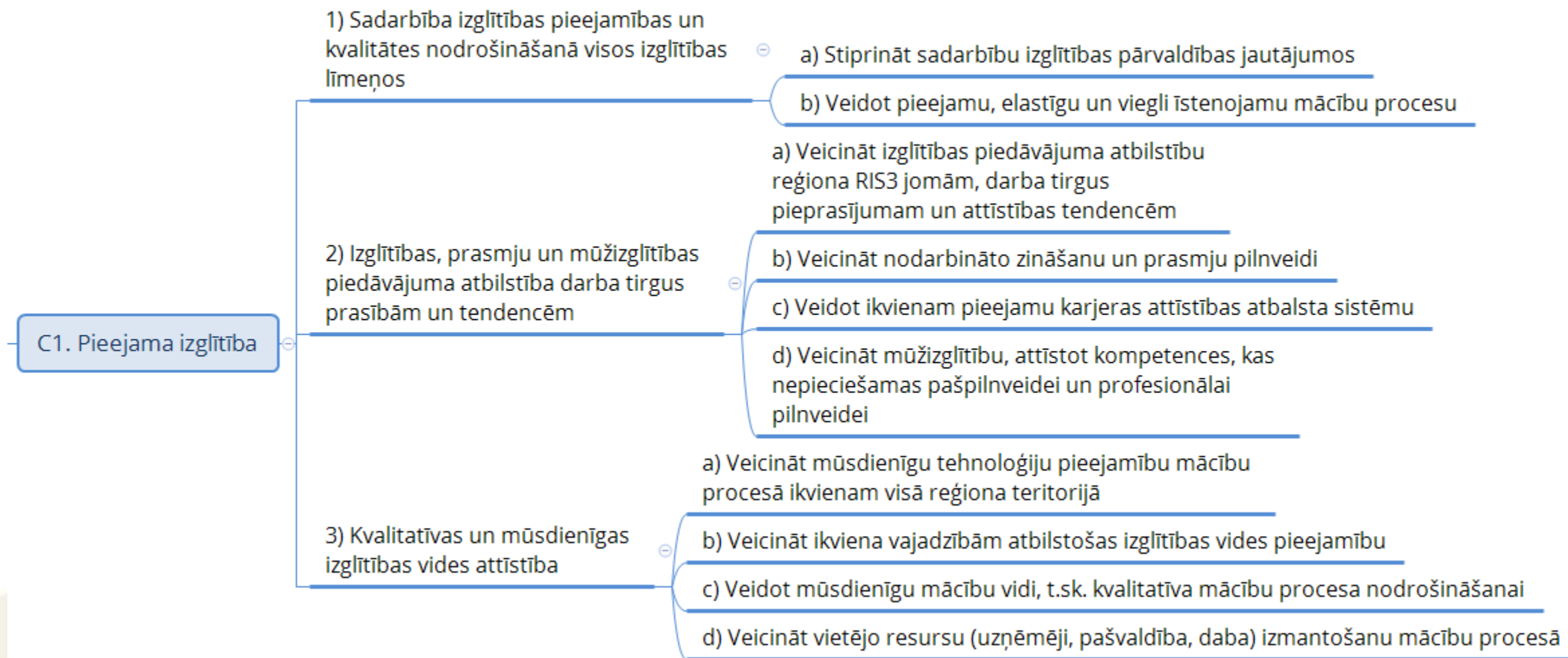
e) Veicināt kultūrizglītības attīstību

f) Attīstīt daudzveidīgu un pieejamu kultūrpiedāvājumu

g) Veicināt kultūras un radošās industrijas un norises

h) Veicināt nemateriālā un materiālā kultūras mantojuma saglabāšanu un ilgtspējīgu attīstību

Mērķis 2. UZLABOT CILVĒKU DZĪVES KVALITĀTI

Mērķis 2. UZLABOT CILVĒKU DZĪVES KVALITĀTI

C2. Droša, iekļaujoša un vesela sabiedrība

1) Veselības veicināšanas un aprūpes pakalpojumu pieejamības attīstība

- a) Veselības veicināšanas un aprūpes pakalpojumu pieejamības veicināšana
- b) Veicināt sabiedrības veselību veicinošu paradumu veidošanos
- c) Veicināt veselīgu un drošu dzīves un darba vidi, mazinot traumatismu un mirstību no ārējiem nāves cēloņiem
- d) Uzlabot veselības aprūpes un slimību profilakses pakalpojumu pieejamību reģionā

2) Sabiedrības drošība un civilā aizsardzība

- a) Izveidot reģionālu civilās aizsardzības sistēmu Vidzemē
- b) Uzlabot iedzīvotāju informētību kā rīkoties ārkārtas situācijā
- c) Attīstīt kopienās balstītus vietējus sabiedrības drošības risinājumus
- d) Uzlabot dienestu infrastruktūru un darba apstākļus

3) Iekļaujošas sabiedrības attīstība

- a) Veicināt sabiedrības izpratni par dažādību
- b) Mazināt digitalizācijas un tehnoloģiju attīstības rosinātu atstumtību
- c) Stiprināt sabiedrības, tostarp mazāk pasargāto mērķa grupu digitālās prasmes
- d) Mazināt administratīvi teritoriālās reformas ietekmi uz nevienlīdzības veidošanos

C3. Kvalitatīvi un pieejami sociālie pakalpojumi

1) Sociālo pakalpojumu kvalitāte un pieejamība

- a) Efektīva starpinstiūciju un starpnozaru sadarbība pakalpojumu sniegšanā
- b) Sekmēt modernas un pieejamas sociālo pakalpojumu sistēmas izveidi
- c) Stiprināt sociālā darba un sociālo pakalpojuma sniedzēju kapacitāti

Mērķis 2. UZLABOT CILVĒKU DZĪVES KVALITĀTI

T3. Mobilitāte un sasniedzamība

1) Videi draudzīga mobilitāte

- a) Attīstīt uz pieprasījumu orientētus sabiedriskā transporta risinājumus
- b) Attīstīt multimodalitātes risinājumus
- c) Attīstīt gājējiem un velosatiksmi pieejamu drošu un ērtu satiksmes infrastruktūru
- d) Veicināt videi draudzīgu, energofektīvu un inovatīvu transporta veidu un mobilitātes risinājumu attīstību
- e) Attīstīt mikromobilitātes risinājumus

2) Sasniedzamība un pieejamība

- a) Veicināt sadarbību mobilitātes un satiksmes infrastruktūras jautājumos
- b) Attīstīt dzelzceļu kā pasažieru pārvadājumu mugurkaulu
- c) Veicināt reģionālo sasniedzamību un piekļuvi (Rail Baltica un TEN-T)
- d) Attīstīt pārrobežu savienojumus
- e) Digitālās satiksmes infrastruktūras attīstība
- f) Uzlabot transporta infrastruktūras savienojumus, kas nodrošina iedzīvotāju pieejamību pamatpakalpojumiem, sociālajām un ekonomiskajām aktivitātēm
- g) Uzlabot auto satiksmes infrastruktūras savienojumus
- h) Attīstīt ūdens ceļus reģionā

Mērķis 2. UZLABOT CILVĒKU DZĪVES KVALITĀTI

T4. Identitāte un spēcīgas kopienas

1) Sadarbības saišu stiprināšana starp teritorijām, sektoriem, kopienām

- a) Stiprināt sadarbību starp dažādām organizācijām (pašvaldībām, kopienām, NVO, uzņēmējiem, u.c.)
- b) Stiprināt sadarbību starp pilsētu un lauku teritorijām
- c) Veicināt remigrāciju
- d) Veicināt jaunienācēju ienākšanu

2) Piederības sajūtas un identitātes veicināšana

- a) Veicināt vietējo piederību un identitāti
- b) Veicināt novadu piederības sajūtu un identitāti
- c) Vidzemes identitātes apziņas veidošana

3) Aktīvas sabiedrības veidošana, kopienu kapacitātes stiprināšana

- a) Veicināt kopienu līderu veidošanos kopienu iniciatīvu attīstībai
- b) Veicināt brīvprātīgo iniciatīvu attīstību Vidzemē
- c) Stiprināt iedzīvotāju saikni ar pašvaldību
- d) Attīstīt kopienās balstītus risinājumus
- e) Atbalsts iedzīvotāju un kopienu iniciatīvu īstenošanai

Mērķis 2. UZLABOT CILVĒKU DZĪVES KVALITĀTI

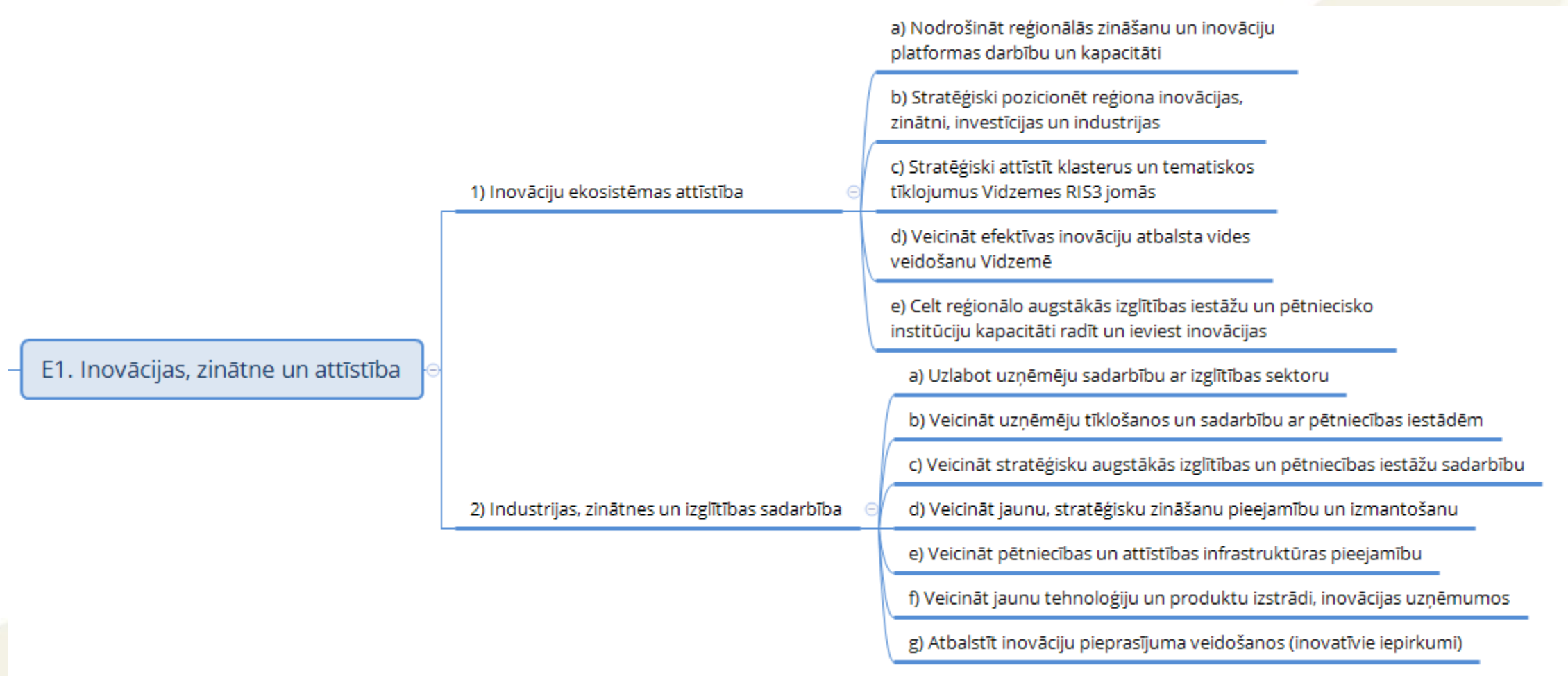
T5. Ilgtspējīga dzīves vide un mājokļi

1) Mājokļu kvalitāte un pieejamība

- a) Attīstīt ilgtspējīgu, publiskajā un privātajā partnerībā balstītu mājokļu risinājumus
- b) Veicināt hipotekāro kredītu pieejamību lauku teritorijās un nelielos centros
- c) Veicināt mājokļu vides pieejamības nodrošināšanu pēc universālā dizaina principiem
- d) Veicināt ilgtspējīgu mājokļu būvniecības attīstību reģionā
- e) Uzlabot mājokļu pieejamību, īpaši maznodrošinātām un grūtībās nonākušām personām
- f) Veicināt otrās / alternatīvās dzīves vietas piedāvājuma attīstību
- g) Īres tirgus sakārtošana reģionā

2) Ilgtspējīgas dzīves vides attīstība

- a) Veicināt veselīgu un zema patēriņa dzīvesveidu
- b) Kopienas iesaiste dzīves kvalitātes uzlabošanā / veidošanā
- c) Veicināt pakalpojumu pieejamību un kvalitāti visā Vidzemes teritorijā
- d) Attīstīt un uzlabot publiskās ārtelpas t.sk. rekreācijas un tūrisma attīstībai

E3. Aprites un bioekonomika

1) Aprites ekonomikas attīstība uzņēmējdarbībā

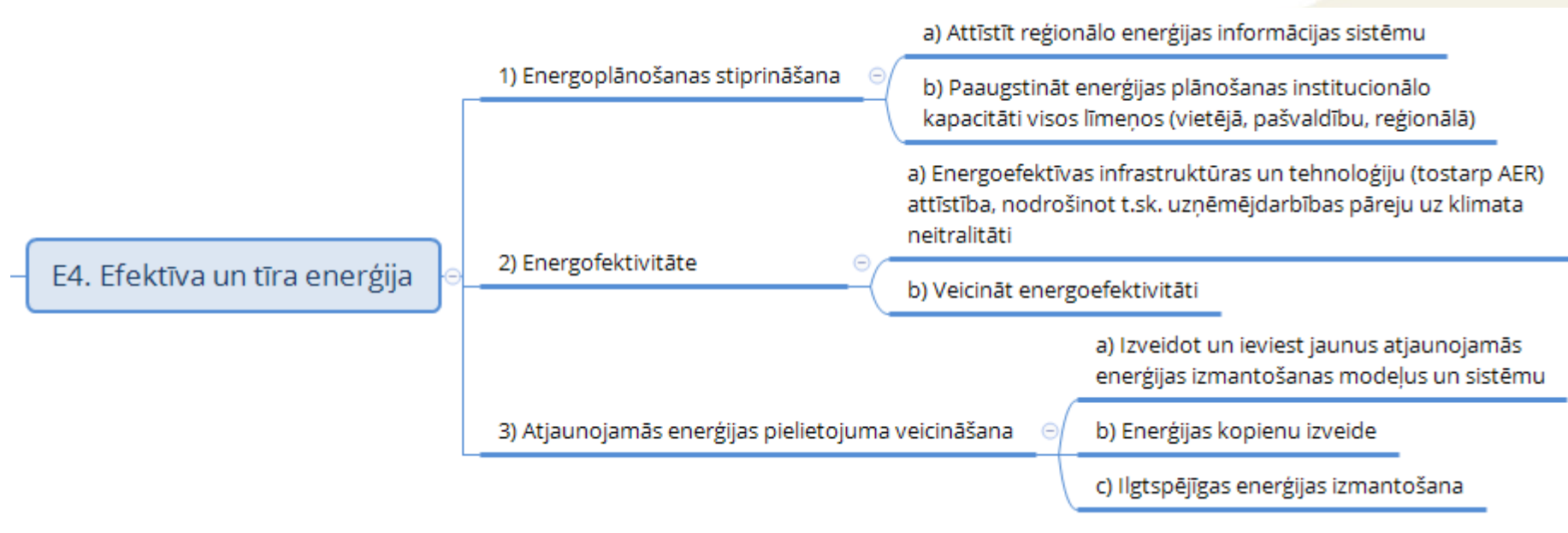
- a) Zināšanu un izpratnes veicināšana par aprites ekonomiku
- b) Piesaistīt ekspertīzi un zināšanas aprites veicināšanai uzņēmējdarbībā
- c) Veicināt ražošanas pārpalikumu / blakus plūsmu izmantošanu un pievienotās vērtības radīšanu
- d) Veicināt industriālo simbiozi, attīstot resursu kontaktbiržu un īstenojot tīklošanās pasākumus
- e) Veidot aprites ekonomiku atbalstošu infrastruktūru
- f) Apzināt barjeras apritīguma ieviešanai publiskajā sektorā (ne tikai juridisko, arī prakses)
- g) Veicināt apritīga iepirkuma piemērošanu (iepirkot vērtē visa produkta dzīves cikla cenu)
- h) Veicināt reģiona ekonomikas pašpietiekamību un noturību pret ārējo faktoru ietekmi

2) Bioekonomikas attīstība

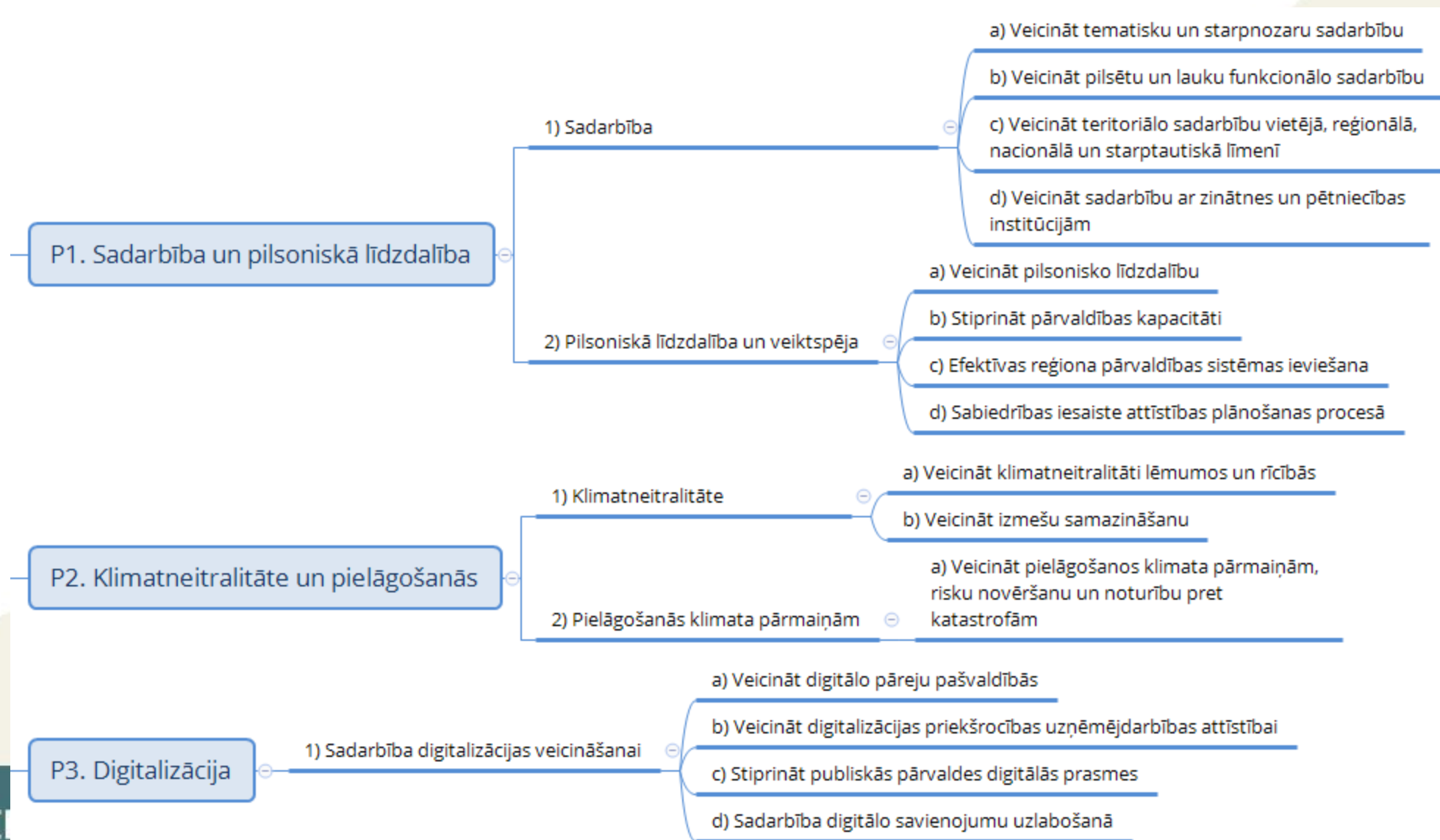
- a) Palielināt bioekonomikā ieinteresēto pušu zināšanas par bioekonomiku un viedu un ilgtspējīgu bioloģisko resursu izmantošanu
- b) Veicināt tādu zināšanu attīstību, pieejamību un apmaiņu, kas uzņēmumiem nepieciešamas, lai ražotu bioloģiskajos resursos balstītus produktus un pakalpojumus
- c) Stiprināt Latvijas Pārtikas bioekonomikas klastera darbību, popularizēt un veicināt tā aktivitātes
- d) Nodrošināt aktuālu, pierādījumos balstītu bioekonomikas datu un informācijas pieejamību un to izplatīšanu bioekonomikas ieinteresētajām pusēm
- e) Veicināt ar bioekonomiku saistīto politiku un stratēģiju un to īstenošanas instrumentu pilnveidošanu
- f) Palielināt Vidzemes reģiona pievilcību kā vēlamu vietu inovācijām un ieguldījumiem bioekonomikā

3) Aprites principu ieviešana atkritumu apsaimniekošanā

- a) Veicināt atkritumu apjoma samazināšanu
- b) Veicināt resursu atkārtotu izmantošanu un dalīšanos
- c) Veicināt atkritumu šķirošanu un mazināt barjeras, kas to kavē
- d) Veicināt bioloģisko atkritumu šķirošanu un pārstrādi
- e) Uzlabot atkritumu apsaimniekošanas pārvaldību reģionā

Mērķis: 4. VEICINĀT SADARBĪBU UN STIPRAS ORGANIZĀCIJAS

STRATĒGISKĀS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMA VIDES PĀRSKATS

STRATĒĢISKĀ IETEKMES UZ VIDĪ NOVĒRTĒJUMA

Vides pārskats I

- ❑ Izstrādāts saskaņā ar likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”
- ❑ Izstrādes saturu nosaka Ministru kabineta noteikumi Nr. 157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”
- ❑ **Mērķis** - integrēt vides aspektus plānošanas dokumentos, izvērtējot to sagaidāmo ietekmi uz vidi un dabas resursiem, kā arī sniegt informāciju lēmumu pieņēmējiem, noskaidrot un ņemt vērā sabiedrības, valsts un pašvaldību institūciju un citu interešu grupu viedokļus plānošanas dokumentu izstrādes procesā.
- ❑ Nacionālā attīstības plāna stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums, kā arī reģionālie un lokālie SIVN
- ❑ Starptautiskie vides aizsardzības mērķi;
- ❑ Vidzemes plānošanas reģiona vides pārskats stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk – SIVN) ietvaros sagatavots atbilstoši Vidzemes plānošanas reģiona (turpmāk – VPR) attīstības programmas redakcijai 2021. – 2027. gadam.

STRATĒĢISKĀSA IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMA

Vides pārskats II

- Vides pārskata sagatavošanas pamatprincipi:
 - ❖ Informācijas analīze
 - ❖ Konsultācijas
 - ❖ Diskusijas
- Vides pārskatā aplūkoti dabas un kultūras mantojuma resursi, lauksaimniecība un derīgo izrakteņu ieguve
- Vides pārskatā izvērtēta vides kvalitāte, kas ietver atkritumu apsaimniekošanu, ūdensapgādi, notekūdeņu apsaimniekošanu, gaisa un trokšņu piesārņojumu, kā arī izceltas riska teritorijas

STRATĒĢISKĀSA IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMA

Vides pārskats III

- ❑ Novērtējuma izstrādē izmantotās metodes: esošās situācijas analīze, līdzšinējā vietējā un starptautiskā pieredze, ekspertu viedoklis, sabiedrības (tostarp, uzņēmēju, NVO) viedoklis
- ❑ Izvērtējot programmā iekļautos rīcības virzienus un uzdevumus, noteikts ne vien ietekmes uz vidi novērtējums, bet arī aplūkota situācija, kurā programma netiek īstenota.
- ❑ Atkarībā no rīcību un uzdevumu ietekmes uz vidi nozīmīguma, izvirzītas divas (būtiskāko ietekmi uz vidi atstājošām rīcībām) vai viena (rīcībām mazāk būtisku ietekmi uz vidi) alternatīva rīcība, par ko izteikts vērtējums. Rīcībām bez tiešas ietekmes uz vidi alternatīvas nav izvirzītas.
- ❑ Vides monitorings un paredzētie pasākumi plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringa nodrošināšanai

ESOŠĀ VIDES STĀVOKĻA ANALĪZE TERITORIJĀM, KURĀS PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANA VAR RADĪT BŪTISKU IETEKMI

- ❑ Vietējo lauksaimnieku motivēšana un to produkcijas popularizēšana nodrošinās mozaīkainavas saglabāšanos, paverot iespēju plašāku lauksaimniecības platību apgūšanai.
- ❑ Sabiedrības izglītošana un paradumu maiņa, kas ietekmēs gan atkritumu apjomu, gan citas videi draudzīgākas paradumu maiņas
- ❑ Gan ražošanas, gan loģistikas racionalitāte uzņēmējdarbība, stimulējot videi draudzīgu tehnoloģiju ieviešanu un materiālu izmantošanu
- ❑ Dabas bagātības lielākoties apdraud antropogēnā slodze, kuras mazināšanai plāns piedāvā vairākas rīcības

PRIORITĀŠU IETEKME UZ VIDĪ I

- ❑ C1. Pieejama izglītība – **neliela ietekme uz vidi**, vērsta divos virzienos – tūrisma izglītībā un digitalizācijā
- ❑ C2. Droša, iekļaujoša un vesela sabiedrība – rīcības virziens paredz **nozīmīgu ietekmi** uz reģionu, veicinot vietējās pārtikas ražotājus. Prasmīga un labi organizēta ugunsdzēsēju darbība var ātrāk lokalizēt un apturēt ugunsgrēkus mežos un purvos.
- ❑ C3. – **nav novērojama ietekme uz vidi**
- ❑ T1. Dabas kapitāls – augot izpratnei un zināšanām par dabu, rodas plašākas iespējas bioloģiskās daudzveidības un vērtīgo dzīvotņu saglabāšanai. Apzinoties ūdeņu piesārņojuma apjomu, īpaši Baltijas jūrā, **pozitīvi vērtējama** to apsaimniekošana ar labo prakšu piemēriem
- ❑ T2. Dabas un kultūras mantojums – sakārtota pārvalde un pārdomāta mantojuma izmantošana **mazinās tā antropogēno slodzi**. Jaunu objektu iekļaušana maršrutos radīs ievērojamu ietekmi tajos

PRIORITĀŠU IETEKME UZ VIDI II

- ❑ T3. Mobilitāte un sasniedzamība – **vidi pozitīvi ietekmēs** gan autoparka (gan sabiedriskā, gan privātā) nomaiņa pret jaunākiem un videi draudzīgākiem, gan multimodalitātes attīstība loģistikā. Videi draudzīgāko gājēju un velosipēdistu pārvietošanās vajadzībām paredzēta atbilstošas infrastruktūras izveide, kas ilgtermiņā pozitīvi atsauksies uz vidi. Iekšējo ūdensceļu un jahtu piestātņu attīstība atstās negatīvu ietekmi uz vidi.
- ❑ T4. - **nav novērojama ietekme** uz vidi
- ❑ T5. Ilgtspējīga dzīves vide un mājokļi. Jaunu ciematu vai dzīvojamo kvartālu izbūve **pilnībā izmainīs vidi konkrētajā teritorijā**. Negatīvu iespaidu atstās arī nepieciešamās infrastruktūras izveide. Videi draudzīgu resursu izmantošana mājāsaimniecībās ir vidi stipri ietekmējošs apstāklis, savukārt uzņēmēji videi draudzīgāku uzņēmējdarbību apgūs bioekonomikas semināros. Atkritumu apsaimniekošana un energoefektivitāte kā būtiski zaļā dzīvesveida priekšnosacījumi.

PILSĒTU FUNKCIONĀLĀS TERITORIJAS

Saskaņā ar ES fondu Darbības programmas 2021–2027.gadam projektu plānošanas reģionu attīstības programmās jānosaka pilsētu funkcionālās teritorijas.

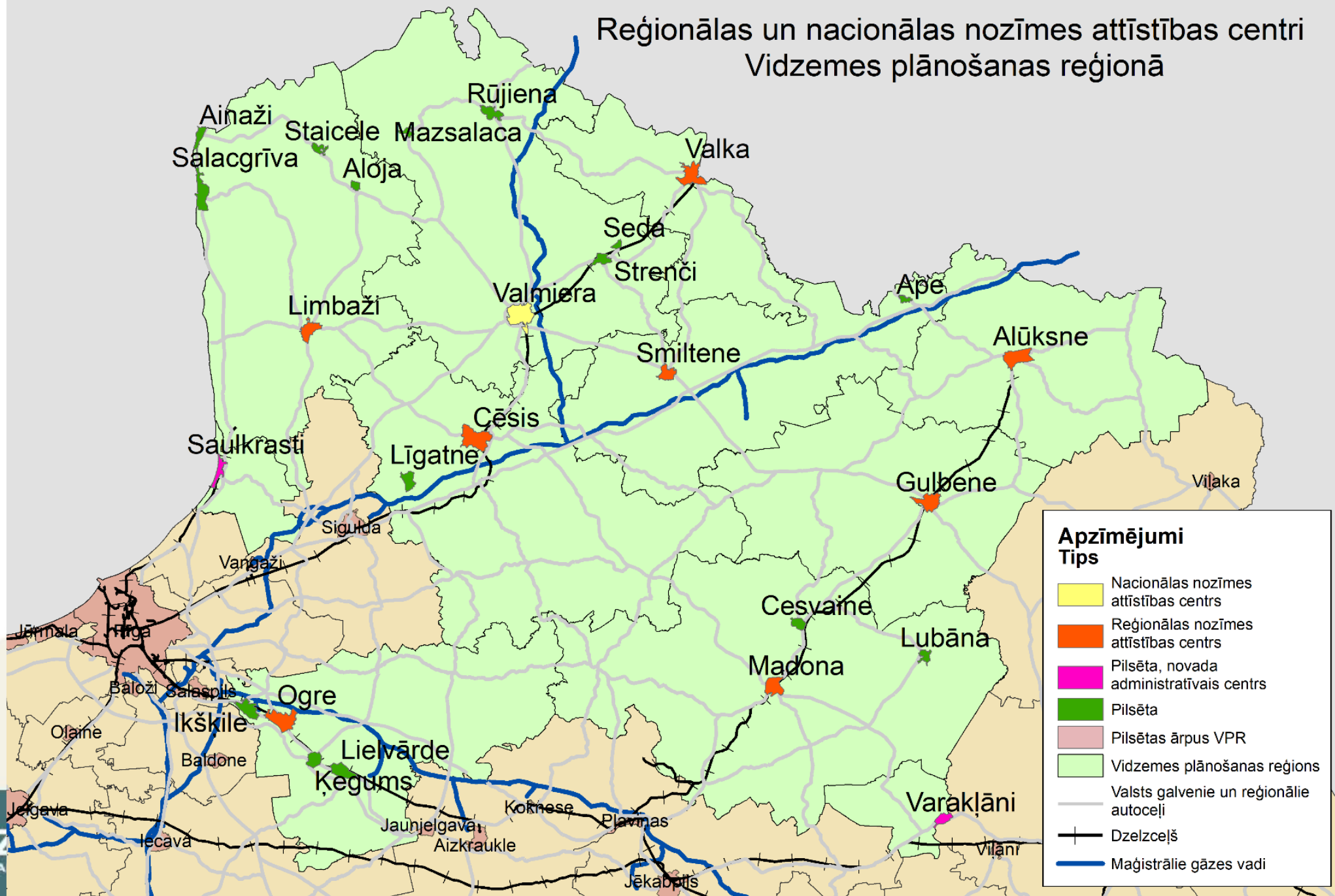
- ❑ VARAM ir definējusi, ka pilsētu funkcionālās teritorijas ir **nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centri** atbilstoši Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā “Latvija2030” noteiktajam un to apkārtējās teritorijas (varbūt arī vienas vai vairāku pašvaldību ietvaros), starp kurām ir:
 - a) ikdienas darbaspēka
 - b) kopīgs pakalpojumu tīkls
 - c) sasniedzamība

- ❑ Pamatkritērijs funkcionālās pilsētas teritorijas noteikšanai ir **darba spēka migrācija**.

- ❑ Vidzemes reģionā funkcionālās teritorijas tiek noteiktas 9 pilsētām

- ❑ To noteikšanā izmantoti dati par svārstmigrāciju pagastu griezumā.

Reģionālas un nacionālas nozīmes attīstības centri Vidzemes plānošanas reģionā

IZAICINĀJUMI

- ❑ Veikt sākotnējos aprēķinus, izmantojot VARAM ieteikto OECD metodiku ar kritēriju “15% no pagasta iedzīvotājiem jābūt nodarbinātiem attīstības centrā”.
- ❑ Sākotnējie aprēķini parāda metodikas trūkumus Latvijas un it īpaši Vidzemes plānošanas reģiona novadu kontekstā. Galvenie izaicinājumi - novadu un pagastu izmērs, attīstības centru asimetrisks telpiskais novietojums novada robežās, pierobežas efekts, iedzīvotāju skaita un blīvuma lielā disproporcija, ekonomiskās specializācijas atšķirības. Viens funkcionālas neatbilstības piemērs – Ipiķu pagasts, kurā 20% no darbavietām atrodas Valmieras novada attīstības centrā Valmierā. Taču absolūtajos skaitļos tās ir 11 darbavietas, jo Ipiķu pagastā ir neliels iedzīvotāju skaits.

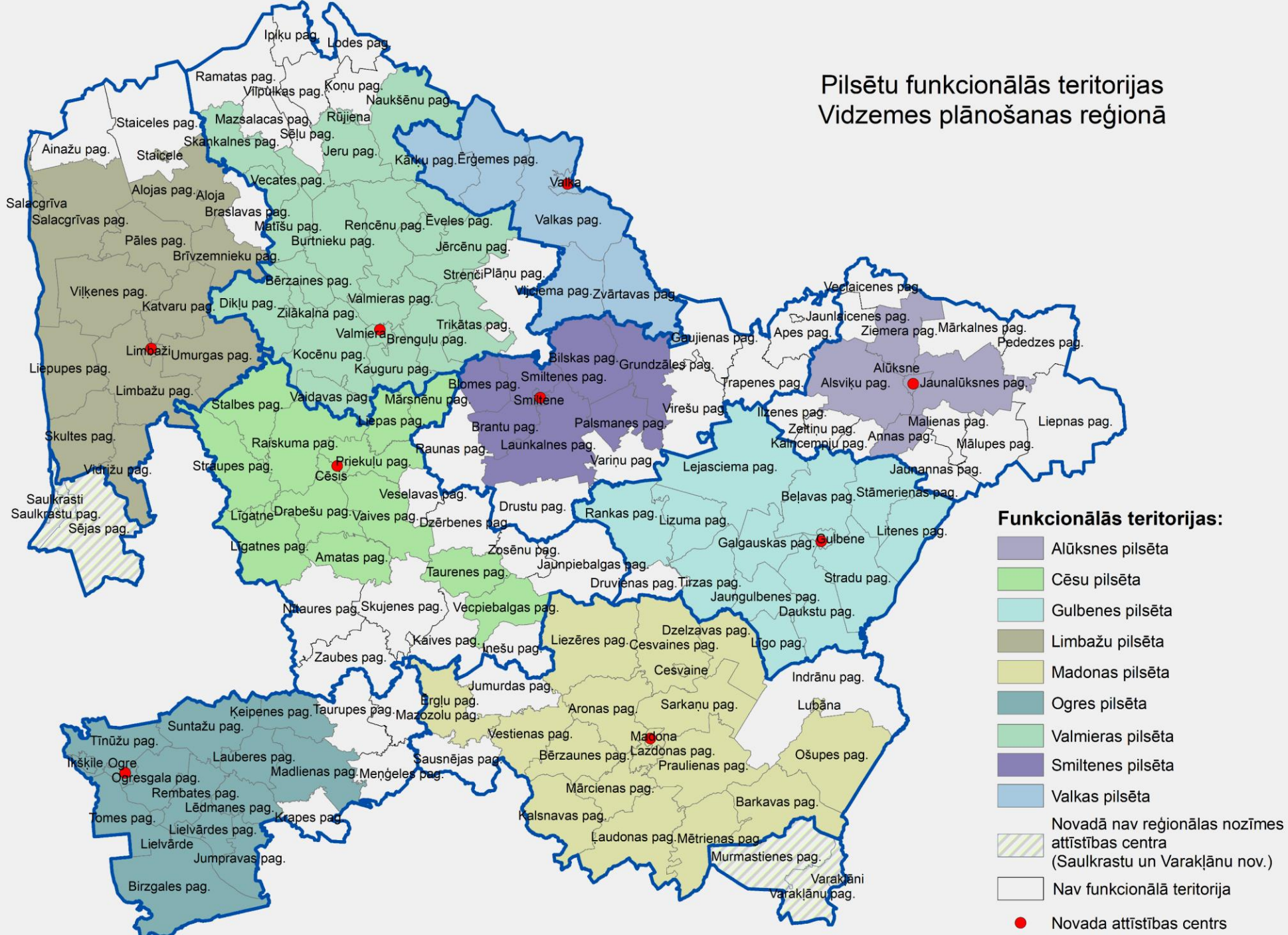
PROCESS I

- ❑ Pielāgot metodiku VPR specifikai, skatot pagastu un pilsētu pienesumu attīstības centra ekonomiskajai aktivitātei ([dzīvo pagastā un strādā sava novada attīstības centrā]/[novada attīstības centrā esošo darba vietu kopējais skaits] *100).
- ❑ Lejupielādēti datus, kas pieejami Centrālās statistikas pārvaldes eksperimentālās statistikas tiešsaistes rīkā “Ekonomisko aktivitāti raksturojoši rādītāji pēc personas dzīves un darba vietas par 2017. gadu” (pieejams - <https://tea.csb.gov.lv/lv/2017/workplace/number-of-employees/territories-3/all/none/none>)
- ❑ Veikti aprēķini, par darba svārstmigrācijas intensitātes procentuālo sliekšni nosakot 0.4% - jeb tās ATV, kurās dzīvo vismaz 0.4% no attīstības centrā kopējo nodarbināto skaita. Šādu pieeju ietekmē attīstības centru izmēra (un tajās piedāvāto darba vietu skaita) disproporcijas, bet tās ir mazāka nekā disproporcija starp mazāko un lielāko ATV. Tāpēc tiek dota priekšroka šādai metodikai, nevis OECD metodikai, kas strādā pretējā virzienā.
- ❑ Analizēti sasniedzamības datus (<https://atr.kartes.lv/>), lai pārlicinātos, ka identificētās PFT ir sasniedzamas 40 – 60 minūtēs. Izaicinājumi – *datu kvalitāte, tiešsaistes rīkā pieejams tikai kartogrāfisks materiāls, no kura nav iespējams izgūt datus detalizētai konkrētu ATV sasniedzamības analīzei*. Esošais materiāls izmantojams tikai indikatīva priekštata gūšanai. Nav skaidrs arī vai sasniedzamības aprēķini veikti līdz tuvākajam attīstības centram vai sava novada attīstības centram

- ❑ Veiktie aprēķini, atspoguļoti skaitliski un kartogrāfiski – kartes formā. Tie papildināti ar sasniedzamības izvērtējumu. Abi materiāli izmantoti kā pamats diskusijai ar katru novadu par sākotnējo pilsētu funkcionālo teritoriju piedāvājumu. Diskusijā ar novada politiķiem un speciālistiem tika pilnveidots sākotnējais piedāvājums, tādā veidā novēršot daļu vai visus iepriekš minētos izaicinājumus..
- ❑ Diskusija ar novada pārstāvjiem ir izšķiroša nozīme, kamēr nav pieejami kvalitatīvi (ģeogrāfiskais pārklājums, detalizācija, aktualitāte) ekonomiskās aktivitātes un ar to saistītas migrācijas dati, kā arī dati, kas raksturo citus funkcionālu saišu veidus (piemēram, izglītība, veselība, kultūra). Diskusijās identificētas, piemēram, teritorijas, kurās šobrīd tiek veiktas privātas investīcijas darba vietu radīšanai, kurās tiek būtiski uzlabots ceļa stāvoklis, uzlabojot sasniedzamības ātrumu un kurās faktiski nodarbinātības paradumi atšķiras no tiem, kas parādās 2017. gada datos.
- ❑ Papildus diskusijās panākts lēmums par diviem telpiskiem principiem, veidojot VPR PFT. Pirmais – nepieļaut PFT sadrumstalotību, piemēram, veidojot PFT, kur viena no ATV ir atrauta no pārējām ATV, kas veido konkrētā novada PFT. Otrs – veidot viendabīgu PFT, nepieļaujot situāciju, kurā PFT ir “tukšums” jeb ATV, kas neietilpst PFT, lai gan visi ATV, ar kuriem tā robežojas, ir iekļauti PFT.

- ❑ Stratēģiski diskusijas arī veicināja domāt par konceptuālām atšķirībām novadu pieejā PFT identificēšanā un nākotnes plāniem attiecībā uz tām. Tika identificētas divas savstarpēji pretējas pieejas. Pirmā pieeja – ATV ar spēcīgām svārstmigrācijas saitēm vēl vairāk stiprināt šo atkarību no attīstības centra, nepiedāvājot iedzīvotājiem līdzvērtīgas darba iespējas savā ATV. Otra pieeja - ATV ar vājākām svārstmigrācijas saitēm, sākt vai turpināt ieguldīt šī ATV neatkarībā (no attīstības centra), radot un papildinot konkurētspējīgu darba vietu izveidi šajā ATV. Abas pieejas tiek attiecinātas tikai uz darba svārstmigrāciju un neparedz citu iejaukšanos citās funkcionālajās saitēs (izglītība, veselība, kultūra).
- ❑ Sagatavots gala VPR PFT piedāvājums, par pamatu ņemot kvantitatīvus datus par svārstmigrāciju un sasniedzamību, tos pielāgojot, izmantojot kvalitatīvus datus no novadu pārstāvjiem

Pilsētu funkcionālās teritorijas Vidzemes plānošanas reģionā

RĪCĪBU PLĀNS

- ❑ Ietver VPR administrācijas plānoto rīcību aprakstus, īstenošanas laiku un iesaistītos partnerus, indikatīvos finanšu avotus un iznākumu rādītājus, kas sagrupēti atbilstoši prioritātēm un rīcības virzieniem

PIELIKUMS VPR PROJEKTU IDEJAS

- ❑ Ietver VPR administrācijas projektu idejas to aprakstus, sagaidāmos rezultātus, īstenošanas laiku un iesaistītos sadarbības partnerus un atbilstību AP prioritātēm un RV

REĢIONĀLO PROJEKTU IDEJU SARAKSTS

- Reģionāla mēroga projektu noteikšanu un iekļaušanu reģiona attīstības programmā nosaka Reģionālās attīstības pamatnostādnes 2021.-2027. gadam, kurā iekļauta Esfondu atbalsta sadalījuma shēma:

- Vidzemes reģiona pašvaldību reģionāla mēroga projektu ideju saraksts nav sarindots prioritārā secībā un var tikt papildināts atbilstoši reģiona pašvaldību vajadzībām, saskaņā ar finansējuma pieejamību Eiropas Savienības fondu, Valsts budžeta un citu programmu ietvaros.

- VPR AP 2027” izstrādāja VPR administrācija, iesaistot reģiona pašvaldību speciālistus, uzņēmējus, nevalstiskā sektora pārstāvjus, nozaru ministrijas un ekspertus;
- Īstenošanas uzraudzībā tiek iesaistīta Vidzemes plānošanas reģiona Konsultatīva padome, kura izveidota ar mērķi uzraudzīt gan AP izstrādi, gan ieviešanu;
- VPR administrācija, sadarbojoties ar pašvaldībām un citām institūcijām, ir atbildīga par Attīstības programmas Īstenošanu;
- VPR administrācija izmanto Attīstības programmu ikgadējā Darba plāna sagatavošanā;
- Rīcību īstenošanai paredzēts piesaistīt pašvaldību, valsts, ES un citus finanšu resursus, tās īsteno reģions sadarbībā ar citām reģiona attīstībā ieinteresētajām pusēm, ņemot vērā resursu pieejamību;
- Uzraudzības pārskats 1X gadā;
- Attīstības programmas aktualizēšana veicama pēc nepieciešamības atbilstoši situācijai;
- VPR darbības rādītāju ikgadējais novērtējums iekļaujams Publiskajā pārskatā

AP PILNVEIDOTĀS. RED. PUBLISKĀ APSPRIEŠANA

Konsultācijas ar nozaru ministrijām, sarunas
ar novadiem, reģionālie projekti

AP GALA REDAKCIJA

Gala redakcijas
izskatīšana KP, AP

AP GALA REDAKCIJA iesniegšana VARAM

nodošana VARAM atzinuma
sniegšanai

